

GAZİANTEP UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Journal homepage: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/jss>

Araştırma Makalesi • Research Article

Hatay'ın Kurtuluş Mücadelesini Anlatan Roman: *Asi'nin Çocukları*

Novel About Hatay's Struggle For Liberation: Asi'nin Çocukları

Ali POLAT^{a*}

^a Dr., Gaziantep Milli Eğitim Müdürlüğü, Gaziantep / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0003-4766-2127

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 17 Kasım 2022

Kabul tarihi: 1 Ekim 2023

Anahtar Kelimeler:

Hatay,
Asi,
Özgürlük,
Vatanseverlik,
Aşk.

ÖZ

Türk edebiyatında millî bilincin oluşumunda tarihî roman mühim bir rol oynar. Böylece tarihte yaşanmış olayları hatırlatarak ulusal birlik ve beraberliği peçinler. Hatay Türklerinin maddî imkânsızlığa rağmen Fransızlara karşı vermiş oldukları savaş dikkat çekicidir. Hatay, Misak-ı Milli sınırları içerisinde bulunmasına rağmen Fransa ile yapılan 1921 Ankara Antlaşması'yla Fransa'nın yönetimine bırakılan Türk yurdunun adıdır. Burada yaşayan insanlar, anavatana katılmanın yollarını ararken bir yandan da çete savaşı vererek kaderlerini tayin etmeye çalışırlar. Bu çabaları destekleyen en önemli kişi Gazi Paşa'dır. O, uzun seneler Türk yurdu olarak bilinen Hatay'ın düşman işgali altında kalmaması için her türlü çabayı gerek masada gerekse sahada gösterir. Ulu Önder'in en büyük emellerinden biri olan Hatay'ın anavatana katılması o yaşarken değil de vefatından sonra gerçekleşir. Emine Özgenç'in beşinci romanı olan *Asi'nin Çocukları* adlı tarihî romanda yazar, Hatay'ın farklı mekânlarında yaşanan kahramanlık hikâyelerini vermeye çalışır. 1918 yılında düşman işgaliyle başlayan roman, Hatay'ın Fransız işgalinden 1938 yılında kurtulmasına kadar geçen süre zarfında, vatanseverlerin bağımsızlık ve hürriyet için verdikleri mücadeleyi konu alır. Romanın başkişisi Aybars olup roman onun etrafında şekillenir. Eserin ana izleği kahramanlıktır. Romanda yer alan kişiler her türlü olumsuzluğa rağmen memleketlerinin özgürlüğü için kahramanca mücadele ederler. Buna ek olarak çalışmada aşk, hasret ve yabancılaşma izlekleri üzerinde de durulur. *Asi'nin Çocukları* adlı tarihî roman yapı ve izlek yönlerinden incelenecektir.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: November 17, 2022

Accepted: October 1, 2023

Keywords:

Hatay,
Asi,
Freedom,
Patriotism,
Love.

ABSTRACT

In Turkish literature, historical novel plays an important role in the formation of national consciousness. Therefore, it strengthens national unity and solidarity by reminding the events that took place in history. The war that Hatay Turks fought against the French in financial difficulties is remarkable. Although Hatay is within the borders of the National Pact, it is the name of the Turkish homeland that was left to the administration of France with the 1921 Ankara Agreement with France. While the people living here are looking for ways to join the homeland, they also try to determine their fate by fighting gang wars. The most important person supporting these efforts is Gazi Pasha. He makes every both at the table and on the field so that Hatay, which has been known as the Turkish homeland for many years, is not under enemy occupation. The joining of Hatay, one of the greatest ambitions of the great leader, to the homeland takes place not while he was alive, but after his death. In the historical novel *Asi'nin Çocukları*, Emine Özgenç's fifth novel, the author tries to give stories of heroism in different places of Hatay. The novel, which started with the invasion of the enemy in 1918, is about the struggle of patriots for independence and freedom during the period between Hatay liberation from the French occupation in 1918. The protagonist of the novel is Aybars and the novel is shaped around him. The main theme of the work is heroism. The people in the novel fight heroically for the freedom of their country in spite of all kinds of unfavorableness. In addition to that, the study focuses on the themes of love, longing and alienation. The historical novel named *Asi'nin Çocukları* will be examined in terms of structure and theme.

EXTENDED ABSTRACT

Born in Trabzon in 1957, Emine Özgenç graduated from Samsun Education Institute, Department of Turkish in 1978. Kırıkhan Girls Vocational High School is the first place of duty of the author. High interest in this different geography and culture, which she came after the Black Sea; encourages them to take notes, examine and research the folkloric information they see, hear and acquire. Meanwhile, she married her colleague Şahan Özgenç from Kırıkhan. His wife's arrest and sending to Gaziantep prison after the 1980 coup affects her deeply. In her historical novel, Özgenç deals with the occupation of Hatay and the process of gaining its independence by staying true to historical reality. The priority of Aybars, the protagonist of the novel, is to save her homeland from enemy occupation. For his, she knows how to hide her feelings for her beloved when necessary. The independence process is difficult, the opportunities are insufficient and the enemy is financially strong. But Hatay Turks know how to defeat their enemies by not being afraid of negativities. The main of the novel is the independence of Hatay. In addition, the love between Aybars and Elif is also discussed. In this love, which constitutes the second important subject of the novel, the protagonists reunite with each other after a difficult process. These two lovers, who postponed their Reunion for the homeland, came together after Hatay gained its independence.

In her historical novel, Özgenç deals with the occupation of Hatay and the process of gaining its independence by staying true to historical reality. The priority of Aybars, the protagonist of the novel, is to save her homeland from enemy occupation. For his, she knows how to hide her feelings for her beloved when necessary. The independence process is difficult, the opportunities are insufficient and the enemy is financially strong. But Hatay Turks know how to defeat their enemies by not being afraid of negativities. The main of the novel is the independence of Hatay. In addition, the love between Aybars and Elif is also discussed. In this love, which constitutes the second important subject of the novel, the protagonists reunite with each other after a difficult process. These two lovers, who postponed their Reunion for the homeland, came together after Hatay gained its independence.

All Turkish people and especially Hatay Turks should know well the process of getting rid of the enemy occupation of Hatay, which has an important place in Turkish and Hatay history. The difficult process experienced in the novel *Asi'nin Çocukları* is explained down to the smallest detail. Thus it is expected that the people will not be indifferent to the Hatay problem by telling the problems experienced in the twenty year period and feeling the experiences closely. While Hatay ruled for centuries depending on the Motherland, it was invaded by the enemy after the Ottoman Empire was defeated in the war. Hatay, which has an important geopolitical place, remained under enemy rule for about twenty years. This important Turkish homeland, which the Great Leader saw as a personal matter, gained its independence in 1938. In addition, the fact that the first bullet was fired in Dörtöyol across the country highlights the importance of Hatay even more. The novel named *Asi'nin çocukları* is a historical novel and deals with a process that started with the occupation of Hatay 1918-1938 and ended with its liberation. In her work the novelist first adopts an attitude in accordance with historical reality, while telling what people went through for the salvation of Hatay. During this time, the French and local Armenians kill innocent people and set their houses on fire. Despite all these negativities the Turks came together and gave a gang war against the enemy. In 1938, they achieved the freedom they aimed for. In the novel *Asi'nin Çocukları*, the plot, narrator and point of view, time, place, cast, language and style and the theme are discussed from various aspects. The techniques of depiction, analysis, leit motif, montage and flashback are used in the novel. The author who gives a lot of idioms in her novel *Asi'nin Çocukları* shows that she has a good grasp of the richness of Turkish. The novel is generally about the struggle of the Hatay Turks to gain their independence after the occupation of the homeland. In addition the themes of love loyalty, escape, rebellion, alienation, affection, longing and jealousy are also emphasized.

The narrative will be examined in terms of structure and theme and thus, it will be possible to see from the World of the literary work what kind of troubles Hatay went through between 1918-1938. No matter how strong the enemy is the Turkish nation has been able to defeat its enemy because it is a nation accustomed to living independently.

Giriş

Trabzon'da 1957 yılında doğan Emine Özgenç, 1978 yılında Samsun Eğitim Enstitüsü, Türkçe Bölümünden mezun olur. Kırıkhan Kız Meslek Lisesi yazarın ilk görev yeridir. Karadeniz'den sonra geldiği bu farklı coğrafya ve kültüre duyduğu ilgi onu gördüğü, duyduğu ve edindiği folklorik bilgileri not almaya, incelemeye ve araştırmaya sevk eder. Bu arada Kırıkhanlı meslektaşı Şahan Özgenç ile evlenir. Eşinin seksen darbesinden sonra tutuklanıp Gaziantep Cezaevine gönderilmesi onu derinden etkiler. Eşi Mamak Cezaevinde yatarken kendisi bu süreçte edebiyat öğretmeni olarak Yozgat Lisesinde çalışmakta, iki çocuğuyla yaşam mücadelesi vermektedir. Öğretmenliğe devam ederken çeşitli dergi ve gazetelerde hikâyeleri yayımlanır. 2001'de emekliye ayrılan sanatçı, Keçiören Kaymakamlığının açtığı anı yarışmasında "Ben Okumayacağım" adlı hikâyesiyle birincilik ödülünü kazanır. İlk romanı olan *Eylül 12'den Vurdu*'nun (2010) ardından, *Eynesi Ana* (2015), *PKK Kampında Bir Ülkücü* (2021), *Güldüren İşkence* (2019) ile son romanı *Asi'nin Çocukları*'nı (2021) kaleme alır. Dönem romanları yazmaktan hoşlanan yazar, evli ve üç çocuk annesidir.

Osmanlı Devleti, XX. asırda Trablusgarp, Balkan ve I. Dünya Savaşı'nda mücadele eder. Müttefiki Almanya, I. Cihan Harbi'ni kaybedince Osmanlı da bazı cephelelerde başarılı olmasına rağmen yenilgiyi kabullenmek zorunda kalır. İtilaf devletleri tarafından savaştan önce ve savaş zamanında Devlet-i Aliye'nin topraklarının paylaşımı için çeşitli gizli antlaşmalar yapılır. Bu devletlerin Osmanlı üzerinde çok çeşitli emelleri bulunur. Savaş sona erince de Osmanlı'nın pek çok yerine asker çıkarılır. İşgal edilen yerlerden biri de Hatay'dır.¹ Yüzyıllardır Türk vatani olarak bilinen Hatay, Fransızların işgaliyle anayurttan koparılır. İşgal süresince Hatay Türkleri gerek Fransız gerekse Ermeni azınlık tarafından çeşitli zulümlere maruz bırakılır. Her türlü eziyete rağmen Türkler, istiklal ve istikballeri için ölümü göze alıp bağımsız olmak için çalışırlar. Kuvva-yı Milliye ruhuyla bir araya gelen Hataylılar, ellerine silah alıp düşmanı kendi topraklarından çıkarmayı amaçlarlar. Böylece senelerce sürecek olan bağımsızlık mücadelesi başlar. Yurt sathında ilk kurşun Dört Yol'da sıkılarak Türklerin düşmana boyun eğmeyeceği dosta, düşmana gösterilir. Hatay Türkleri, her türlü imkânsızlığa rağmen inanç ve azimle düşmanı alt etmeyi hedefler.

Tarihte yaşanmış olay ve kişileri ele alan tarihî romanlar, insanların bazen geçmişi örnek almalarını bazen de geçmişten dersler çıkarılmalarını sağlar (Ulu, 2020, s. 221). "Geçmiş, ancak kendisiyle ilişki içinde olunması hâlinde ortaya çıkar." (Assmann, 2015, s. 39). Özgenç, eserinde "1918'den 1938'e kadar Hatay'ın Fransız işgalinde kaldığı yirmi yıllık süre zarfında Hataylı vatanseverlerin kurtuluş ve hürriyet için verdiği olağanüstü mücadele ve sabrı konu" (s. 373) aldığını vurgular. Yirmi yıl Fransız işgali altında kalan "kırk asırlık Türk yurdu" millî çetelerin direnişinin semeresi olarak özgürlüğüne kavuşur. Kahramanca çarpışan Türk çetecilerinin ülküleri ve beklentileri roman kahramanlarının özellikle de Aybars'ın şahsında verilir. Sanatçı, romanda bu süreci aktarırken tarihî gerçekliğe sadık kalır. Yazarın eşinin Hataylı olması, onun bu eseri kaleme almasında etkin bir rol oynar. Ayrıca millete "hem vefa borcumu ödüyor hem de yapılmışları yazarak geçmişten bugüne bir iz bıraktığımı düşünüyorum" (s. 373) diyerek eseri yazma nedenini ifade eder. Sanatçı, eseri meydana getirmeden önce o yıllara şahit olanları dinler. Ayrıca dönemi ayrıntılarıyla anlatan kitapları okuyup onlar ile ilgili notlar alır. Özgenç, tarihte yaşanıp yirmi yıl sürmüş Hatay'ın bağımsızlık mücadelesini, roman sanatının imkânlarıyla gelecek nesle aktarmayı amaçlar. *Asi'nin Çocukları*² adlı roman, yaklaşık bir asır önce yaşanan

¹Geniş bilgi için bakınız: (Sökmen, 1992); (Melek, 1999); (Dağıstan –Sofuoğlu, 2008); (Tekin, 2015).

² Alıntılar metin boyunca 2021 yılında Akçağ Yayınlarından çıkan *Asi'nin Çocukları* adlı eser temel alınarak söz konusu eserin sayfa numaraları verilmek suretiyle yapılmıştır.

kahramanlık öyküsünü günümüze taşıyarak geçmişle bugün arasında bir köprü görevi görüp milli bilince katkı sağlar (Ulu, 2020, s. 221).

***Asi'nin Çocukları* Romanında Yapı**

Olay Örgüsü

Yazar, *Asi'nin Çocukları* adlı romanı yedi bölüme ayırarak Fransa'nın işgal ettiği Hatay'ın kurtuluş mücadelesini anlatır. Ayrıca eserin sonunda Özgenç, "Okurlarıma" hitabıyla romanın nasıl ortaya çıktığını ve ne gibi kaynaklardan yararlandığını vurgular. Akabinde anlatıda geçen yerel kelimelerin anlamını ve yer isimlerinin geçtiği haritayı sunar. Vakalar, romanın başkışisi Aybars'ın başından geçen olaylara bağlı olarak yedi bölümde sunulur.

Birinci Bölüm

- Aybars'ın Sarin ile muhabbet etmesi, Garbiz'in Aybars ile Sarin'i tehdit ettikten sonra Aybars'tan dayak yemesi,
- Özerli Ermenilerinin Türklere saldırıp onlara zarar vermeleri,
- Garbiz ile arkadaşlarının Müslüman Türklere sataşması, Aybars'ın onlara günlerini göstermesi,
- Ermenilerin, Türklerin mallarına çökmek için Dört Yol Mahkeme Dairesini basmaları,
- Elbaharın Deresi'nde abdest almaya giden Derviş ile Ökkeş'in Garbiz tarafından şehit edilmesi, Aybars'ın şehit edilen arkadaşlarının etkisinden uzun süre kurtulamaması,
- Aybars'ın, Sarin'i kullanarak Garbiz'i pusuya düşürüp onu öldürmesi,
- Manuk Usta'nın un değirmeninde yaşananlara şahit olan Zakar'ın Türklere karşı plan yapması,
- Bedros'un evinde Fransız subayları ile Ermenilerin toplantı yapmaları.

İkinci Bölüm

- Manuk Usta'nın evinde verilen ziyafette katılan Türklerin, Zakar tarafından pusuya düşürülmesi, Türk çetecilerinin oradaki Türkleri kurtarıp Zakar ve adamlarını öldürmesi,
- Fransız Komutanının Türk çetecilerinin elinde yaralı bulunan Fransız askerinin kurtarılması için Yüzbaşı Hasan'dan yardım istenmesi, kurtarma esnasında Yüzbaşı Hasan'ın başından birtakım olayların geçmesi,
- Evinde yaşanan katliamdan dolayı Manuk Usta'nın suçsuz olmasına rağmen kendisini suçlayıp memleketten ayrılması,
- Anuş adlı Ermeni'nin olmayan hakkını Türk ailesinden istemesi.

Üçüncü Bölüm

- Fransız birliğinin tank eşliğinde Türk köyüne saldırması, Türklerin kendilerini savunmaları,
- Kara Hasan'ın kardeşinin şehit edilmesi üzerine dağa çıkıp düşmandan öcünü alması,
- Erkek Fatma'nın yaşattığı facialardan dolayı öcünü almak için Kara Hasan Paşa'nın çetesine katılmak istemesi,
- Adana-İskenderun demiryolunun Kara Hasan Paşa çetesi tarafından tahrip edilmesi.

Dördüncü Bölüm

- Fransız savaş gemilerinin Dört Yol'un üzerine bomba yağdırması, kaçkaçla insanların evlerinden dağlara doğru kaçmaları,
- Müderris Efendi'nin, Kara Hasan Paşa'nın bulunduğu mekâna gelmesi, Aybars'a annesinin şehadet haberini verememesi,
- Kara Hasan Paşa'nın Halep Valisi'nden yardım sözü alması, Aybars'ın köyüne uğrayıp Elif ile sözlenmesi,
- Fransız komutandan dayak yiyip gözden düşen Yenovk'un zorla Sarraf'ın bütün parasına çökmesi,
- Elif ile Sare'nin (Sarin) bulunduğu evin Yenovk'un adamlarınca ateşe verilmesi, ardından iki kızın kaçırılması,

• Elif'in Halep'e kaçırıldığını öğrenen Aybars'ın Veli ile birlikte Halep'e gitmeleri, Halep'te ve dönüşte başlarından pek çok olayın geçmesi.

Beşinci Bölüm

• Zor durumda olan çetenin hançer hareketiyle muhasarayı yarması, Ankara Antlaşması neticesinde Dört Yol ile Hassa'nın bağımsızlıklarını kazanmaları,

• Kara Fatma'nın belinde bulunan altın kemerin peşinde olan hain çetecinin uygun gördüğü bir anda Kara Fatma ile Deli Veli'yi öldürüp altın kemeri alması.

Altıncı Bölüm

• Müderris Efendi'nin Halep'e gidip Elif'i araması, orada Manuk Efendi'nin sayesinde onu bulması,

• Manuk Efendi'nin Müderris Efendi'ye Elif'i nasıl kurtardığını anlatması,

• Müderris Efendi ile Elif'in vatanlarına dönmeleri,

• Aybars'ın, Çolak Mustafa'nın çetesine katılması, onunla birlikte savaşmaları, esir edilen Emin Acube'yi kurtarmak istemesi,

• Aybars'ın Harim'de tesadüf eseri Yenovk'u görüp onu öldürdükten sonra zindana düşmesi.

Yedinci Bölüm

• Hataylı bir Türk kadınının 15 Mart 1923 tarihinde Adana'yı ziyaret eden Gazi Paşa'dan Hatay'ı kurtarmasını talep etmesi,

• Aybars ve arkadaşlarının zindandan kurtulmaları, Aybars'ın Çolak Mustafa'nın çetesine tekrar katılması,

• Çolak Mustafa'nın şehit edilmesi, Kızılkaya Köyü'nün eşkıyalar tarafından basılması,

• Aybars'ın bağımsızlığın kıymetini düşünmesi,

• Hatay'ın düşman işgalinden kurtulması,

• Türk askerinin Hatay'a ayak basması neticesinde Hataylıların memnun olmaları,

• Askerin geçit törenini izleyen Aybars ile Elif'in birbirlerini görmeleri,

• Aybars ile Elif'in birbirlerine kavuşmaları.

Yedi bölümden oluşan eserin ilk bölümünde romana giriş yapılır. Eserin 2, 3, 4, 5, 6. bölümleri gelişme, 7. bölüm ise sonuç bölümüdür. Giriş bölümünde Fransızlar, Ermenilerin yardımıyla Hatay'ı işgal ederler. Türkler, düşmana karşı özgürlük için kendilerini savunurlar. Önceleri savunmasız olan Hatay Türkleri, düşman zulmüne karşı bir araya gelerek yirmi yıl sürecek bağımsızlık mücadelesini verirler. Düşman, maddi yönden Hataylılardan üstündür lakin Türkler her türlü olumsuzluğa rağmen düşmanı birlik ve beraberlik ile yenerek amaçlarına ulaşırlar. Gelişme bölümünde atılan düğüm ile merak unsuru son bölümde çözüme kavuşur. Hatay, yirmi yıllık bir zaman içinde düşman işgalinden kurtulur. Aybars ile Elif'in kavuşması neticesinde merak unsuru ortadan kalkar.

İsim İçerik İlişkisi

Roman, ismini Asi'nin simgesel değerinden alır. Eserin ismini aldığı Asi'nin oluşum serüveni, romanın 81. ve 82. sayfalarında anlatılır. Aybars, bu serüveni babası Sançar Bey ile birlikte çocukluğunda Hama'da dolap ustasından dinler. Efsaneye göre Hz. Peygamber zamanında susuz olan Hama şehrinde Yahudi bir sihirbaz, "Allah'ın size bahşetmediğini ben size bahşedeceğim" (s. 81) diyerek buraya su getireceği vaadini verir. İzail adlı sihirbaz, Nil Nehri'nden dört şişe su doldurur. Durumdan haberdar olan Hz. Peygamber, sihirbazı emellerinden döndürmek için Hz. Ali'yi görevlendirir. Hz. Ali, sihirbazı öldürür lakin şişe Gülbin Dağı'nda kırılır ve nehir batıya doğru akar. Hz. Ali, nehre kıbleye doğru akmasını emreder fakat nehir batıya akmak ister. Zira o taraftaki insanların da suya ihtiyaç duyduklarını ona ifade eder. Hz. Ali, nehre "geri dön" demesine rağmen nehir her seferinde dile gelerek bir bahane sunar. Sonunda Hz. Ali ona "öyleyse senin adın Asi olsun. İnsanoğlu senden yarar görsün. İçen hayat bulsun" (s. 82) diyerek onu serbest bırakır. O günden sonra bu nehrin asi olarak tersine aktığı

rivayet edilir. Asi Nehri'nin Hatay için önemi büyüktür. Hatay, Asi'nin suyundan faydalanır. Ayrıca bu nehir diğer nehirlerden farklı olarak tersine aktığı için asi ismiyle adlanır. Hatay Türkleri de Fransız işgaline karşı durduklarından dolayı Fransızların gözünde asileşirler. Fransızlar, Türk çetelerinin onlara zorluk çıkarmaları neticesinde, Türk olan herkesi asi olarak nitelendirip çeteci veya halk farkı gözetmeden düşman olarak görürler. *Asi'nin Çocukları* yani Hatay Türkleri, bağımsızlık uğruna verdikleri onurlu savaşla Türk tarihinin eşsiz kahramanları olarak tarih sahnesindeki yerlerini alırlar.

Anlatıcı ve Bakış Açısı

Asi'nin Çocukları adlı romanda hâkim bakış açısı kullanılır. Yazara geniş imkânlar veren bu bakış açısında anlatıcı her şeye hâkimdir; şahısların geçmişlerini, geleceklerini, neyi düşünüp hissettiklerini bilir. Anlatıcı “isterse kahramanların zihinlerine, iç dünyalarına girer, gizli kalmış duygu ve düşünceleri dışa vurabilir” (Tekin, 2001, s. 58). Tarihi roman olarak kurgulanıp şahıs kadrosu yönünden zengin olan romanda anlatıcı, kişilerin yaşamlarına hâkimdir. Eserde Hatay'ın düşman işgalinden kurtulma ve anavatana katılma süreci anlatılır. Anlatıcı, başkişi Aybars'ın şahsındaki değişikliği göstermek, Hatay'ın kurtuluş sürecinde yaşananları vermek, kişilerin içlerinde yaşadıklarını dışa aktarmak için romanda hâkim bakış açısını kullanır. Bu bakış açısında anlatıcı “romanın bütününe, kişilerin ruh dünyalarına, zamanın öncesi, şimdiki ve sonrasına, uzayın her mekânına nüfuz eden soyut bir bilinçtir. Her şeyi bilir, her şeyin farkındadır” (Çetin, 2012, s. 107-108). Hâkim anlatıcı, romanın başkişisi Aybars'ın Elif ile ilgili düşüncelerini en ince ayrıntısına kadar bilir:

Aybars, Elif'e söylediklerini hatırlayınca üzüldü. Diliyle söylemediğini sonradan hal diliyle anlatmıştı aslında ama Elif de ısrarla Aybars'ın ikrarda bulunmasını istiyor, huysuzluk ediyordu. Bir gün Aybars, Elif'e olan aşkını da açıkça itiraf edecekti fakat şimdi sırası değildi. Ağzından çıkan sözün yerine getirilmesi er işiydi. Düşman çizmeleri topraklarını kirletirken ne sevda ateşine başını salabilir ne de Elif'in sonu belirsiz hayallere kapılmasına sebep olabilirdi. “Hele şu belalar bir def edilsin de onun keçi inadını kırmayı da sevgimi dillendirip sevgisini ifşa ettirmeyi de bilirim.” dedi. Son dediğine gülümsedi. “Elif ve aşkı itiraf... Hıh! İmkânsız şeyler istiyorsun Aybars. Elif en fazla sevdalı bakışlarıyla cevap verir sevgine. Olsun be. Keçi tabiatlı sevdiğim. Senin dediğin gibi olsun” diye mırıldandığını fark edince güldü. Sonra sevdiği sanki karşısındaymış gibi ant içti (s. 70).

Kimi zaman hâkim anlatıcı yorum yapmaktan geri durmaz: “Müderris Efendi, yeni yetme bir öğrenci edasıyla dinlemişti. Yüreği yaralı kadın daha çok konuşacaktı eğer bilge adamın ilk defa bükülen boynunu görmeseydi” (s. 80). “Yeni yetme genç”, “yüreği yaralı”, “bilge adam” sözleriyle anlatıcı romanda duygularını belli eder.

Anlatıcı, millî yönü olan kişilere karşı olumlu, gayri millîlere ise olumsuz bir tavır takınır. Müderris Efendi'ye “bilge adam” (s. 36) derken, olumsuz özelliklere sahip Anuş için “arsızca Mustafa'nın yakasına yapıştı. (...) Anuş şirretçe bağırdı” (s. 150) ifadeleriyle hain olan Ermeni için “arsızca, şirretçe” kelimelerini kullanır. Bu tavır anlatıcının millî kişilere olumlu, millî olmayanlara karşı ise olumsuz bir bakış açısına sahip olduğunu gösterir.

Zaman

Romanın olmazsa olmazlarından olan zaman kavramı olmadan herhangi bir romandan bahsedilmesine imkân yoktur. Zaman, romanın açıklayıcı olmasına, nedensellik ilkelerine başvurarak yorumlanmasına olanak sağlar (Antakyalıoğlu, 2013, s. 125). *Asinin Çocukları* adlı eser, Hatay savunmasını ve bağımsızlık sürecini anlatan bir eserdir. Bu sebeple romandaki vaka zamanı olayların yaşandığı zamanı kapsar. Anlatıda romanın nesnel zamanı hakkında net bilgiler verilir. Roman, 1918 yılında Dört Yol'un işgaliyle başlar; 1938 yılında Hatay'ın düşman işgalinden kurtulmasıyla sona erer. Başka bir söyleyişle roman yirmi yıllık bir süreci kapsar. Bu bağlamda *Asinin Çocukları*'nın vaka zamanını şekillendiren Fransızların Hatay'ı işgal etmeleri, yerli Ermenilerin onlara yardımda bulunmaları ve çeteciler ile Türk milletinin bunlara karşı

verdikleri mücadeleyi içerir. Eserin sonbahar mevsiminde başlayıp yaz mevsiminde sona ermesi, zamanın sembolik özelliğini ortaya çıkarır. Zira sonbahar solmayı, yok oluşa hazırlığı, yıkılmayı imlerken; yaz ise canlılığı, yaşamdaki sürekliliği işaret eder. 1918 yılında Hatay'ın Fransız ve yerli Ermenilerin işgaliyle başlayan olay örgüsü, çete savaşları ve barış görüşmeleriyle sürer. Romanda Hatay'ın kurtuluşu ile ilgili vaka düz bir çizgide devam ederken, bazen geriye dönüşler ile özetleme tekniği de kullanılır. Aybars ile Kara Hasan Paşa, Sançar Bey'in mezarının başına geldikleri zaman, Aybars geriye dönüş tekniğiyle yaşamış oldukları acılı günleri Paşa'ya anlatır:

- Suriye'de Türklere yapılan zulüm yüzünden babam, benim istikbalimi düşünüp oradan da göçüp Amik Ovası'nda bir köye sığınmış. Ben ufakmışım o zaman. Bir ağanın haşnesi olmuş babam.

- Haşne?

- Amik ovasında yarıcıya veya ağanın vekiline öyle deniyormuş. Orada rahatmışız ama kader çorap örmüş başımıza meğerse. Babam, bir kuyuyu temizletirken ağanın oğlu gelip babama ukalalık yapmış. Yaşına başına bakmadan babamı herkesin içinde rezil etmiş (s. 220).

Vatanın içinde bulunduğu zor durumdan dolayı Aybars ile Elif yeterince birbirlerine zaman ayıramazlar. İki sevgili, vatanın kurtuluşu için kavuşmalarını sürekli tehir ederler. Bu durumu Aybars, Murat'a anlatır: "Biz on yaşından beri sevdalıyız ama şimdi kalbimizin kavlini söze dökersek ortalığa yayılır. Bir nişan bir düğün yapmak icap eder. Memleket bu hâldeyken nasıl yaparız? Sen biliyorsun olanları. Hele bir selamete çıkalım da o da olur inşallah" (s. 21). 1938 yılında Hatay'ın düşman işgalinden kurtarılması neticesinde iki sevgili muratlarına ererler. Metinde zamanla ilgili hem net hem de net olmayan tarihlerin verildiği görülür:

Aylar, mevsimler her biri diğerinden çetin mücadelelerle geçti. Yörenin bütün vatansever çeteleri bir an bile vazgeçmeyi düşünmedi. 1930 yılı gelip çattı. Türkiye'de yedi yıldır cumhuriyet vardı. Oysa burada işgale karşı amansız mücadele ve Türkiye'ye hasret devam ediyordu. Onca yıl boyunca dağın, belin şartlarına karşı yılın her mevsiminin zorluğunu yaşayarak koskoca bir devletin teşkilatlı birlikleriyle mücadele etmek gerçekten de her halkın harcı değildi (s. 333).

Aylar, mevsimler, onca yıl, her mevsim gibi sözcükler belirsiz bir tarihi verirken; 1930 yılı ve yedi yıldır cumhuriyet vardı, gibi ifadeler ise net tarihi ifade eder.

Mekân

Roman türünün vazgeçilmez unsurlarından birisi mekândır. "Ontolojik anlamda mekân, insan varlığının evrendeki tutunma yeri, bir oluşlar/kılışlar diyarı ve nihayet insan başarılarının hem ürünü hem de etkiyen nitelikli uygulama alanıdır" (Korkmaz, 2017, s. 11). *Asi'nin Çocukları* romanında olay örgüsü, genel olarak Hatay sınırları içinde geçtiği için ana mekân Hatay'dır. Aybars, çeteye katılmadan önce olaylar genellikle Karakese Köyü'nde vuku bulur. Lakin onun çeteye katılması ile birlikte, çetenin düşmana zayıf verdim için sürekli yer değiştirmesi, mekânın devamlı değişmesine neden olur. Yazar gerek açık gerekse kapalı mekânlarla o dönemdeki Hatay insanının yaşadığı "coğrafya" ve "ev"i vermeyi amaçlar (Nemutlu, 2019, s. 93-94).

Savaşın söz konusu edildiği romanda aksiyon ön planda olduğu için açık mekânlara öncelik verilir. Karakese Köyü, Dört Yol, İslâhiye, Amik Ovası, Çevlik, Asi, Gavur Dağı, Kurt Dağı, Erzin, Mıgır, Ahır Dağı, Payas, Özerli, Ocaklı, Kırıkhan, Alabeyli, Darb-ı Sak Kalesi, Gürlevik, Elbaharın Deresi, Kuzuculu, Küçükçaylı, İskenderun, Payas, Halep, Kıcı, Belen Geçidi, Kuseyr (Altınöz), Pozantı, Kızılkaya Köyü, Çamsarı, Reyhanlı, Alan Yaylası, Taşoluk Köyü, Beyrut, Tiyek Köyü, Küreci Değirmeni, Boklukaya, Dışkaya, Narlıhöbür, Akbez, Örumcer Yaylası, Toprakkale, Payas Çayı, Antakya, Cebrail Tepesi, Gücük Yaylası, Govukçınar Yaylası, Ziyaret Tepesi, Çökek, Arsuz, Çolak Dağı, Çataltepe Höyüğü, Cisir Hadid, Samandağ, Harim, Hatay, Kilis hududu, tepe, Hassa ve Belen açık mekân olarak yer alır. Mekân isimlerinden de anlaşılacağı üzere romanın mekânı genel olarak Hatay'dır. İçinde bulunulan durum mekânın değişik şekilde görünmesine neden olur. Deniz kenarında yeşil ile mavinin buluştuğu yerde

bulunan Dörtüol “cennetten köşe” diye tasvir edilir:

Bilge adam tepeden bakılınca ufka kadar her yanıyla gözler önüne serili olan portakal bahçelerinin üzerinde ara ara parıldayan son güneş ışınlarından gözünü alıp ufka çevirdi ve bir müddet denizin portakal renkli güneşe yataklık yapan mavisinde adeta yitip gitti. Pembemsi, morumsu harelerin yerini kıvılcıkta kalan bakışlarında tuzlu bir nem vardı. Ufkun üzerinde kızıldan sıyrılarak griye çalan tül bulutlar hızla kurşuniye dönerken onun da içine hüznü çöktü. Ülkesinin atisi de karanlığa böyle mi teslim olacaktı. Bu gördüğü son gurup muydu? Sonra bakışlarını yeşilin tonlarıyla dalgalı mümbit toprağa çevirdi. Akşamın alacasında anbean koyulaşan yeşili içti gözleri. Dörtüol’a hayranlıkla bakıyordu. “Cennet bundan başka bir yer midir ki?” diye mırıldandı. Ciğerlerinden gelen derin bir “Ah!” alazladı bağrını (s. 36).

Romanda kapalı mekânlar, açık mekânlar kadar yer almasa da kendisine yer bulur: Değirmen, taş konak, Fransız Karakolu, Bedros’un evi, bahçe, Müderris’in evi, mağara, iç oda, Harimdeki İstanbul Hanı kapalı mekân olarak kullanılır. Aybars, yıllar önce sıcak yuva olarak gördüğü Karakese Köyü’ndeki evlerine gelince canı sıkılır. Annesinin artık evin içinde bulunmaması, onun içinde bir burukluk hissetmesine ve psikolojik olarak olumsuz etkilenmesine neden olur. Bu durumu Korkmaz, “anlatı karakterinin o andaki ruhsal durumu, bağlamı ve mekânı nasıl algıladığı asıl belirleyici unsurdur” (Korkmaz, 2017, s. 14) diye ifade eder. “Bir ürün olan mekân, etki ya da tepki yoluyla bizzat üretime müdahale eder” (Lefebvre, 2014, s. 24). Aybars için ev geçmişte annesinden dolayı kıymet kazanırken, onun yokluğunda ise evin algılanışı olumsuz yönde değişir. Mekân aynı lakin mekânın algılanışı farklıdır:

Karakese’nin yamacını çıkıp da evlerinin önüne geldiğinde durup attan indi ama portakal ağacından öteye gidemedi. Kapıyı anasının açmayacağını bilmesi kalbine ince bir sızı koymuştu. Demek artık anasının o tombul, o kocaman, o sıcacık kucağına bir ufak bala gibi sığınamayacaktı. Artık onun “Ay balam, ay yüzlüm, koç yiğidim, geldin mi?” diyen gür sesini duyamayacaktı. Şimdi yıllarca yuva bildiği bu ev, ne kadar soğuk ve yabancı duruyordu (s. 226).

Yirmi yılın sonunda vatanın düşman işgalinden kurtulması, Aybars’ın mekâna olumlu yönde bakmasına neden olur. “Açık ve geniş mekânlar uyumun ve huzurun mekânlarıdır” (Korkmaz, 2017, s. 21). Hatay’ın bağımsızlığına kavuşması, Aybars’ı Çevlik sahilinde fazlasıyla mutlu eder:

Çevlik sahilinde uysal çocuklar gibi sessizce boylu boyunca uzanmıştı. Öyle dingin görünüyordu ki ne o çılgınlığından eser vardı ne de asiliğinden. Sanki kucağını kocaman açarak sarılmıştı denize. Masum ve uysal kavuşmanın huzurundaydı. Nehrin gümüşü parıltılarını denizin kıyıya vuran yakamozları içerken Asi, munis bir saki gibi denizin kadehine mütemadiyen yakamoz doldurmaktaydı (s. 357).

Romanda çoğu zaman mekânların sadece adı yer almasına rağmen bazen açık veya kapalı mekân ile ilgili tasvirlerin yapıldığı görülür. Bu tasvirlerde içinde bulunulan ruhi durumun mekâna bakışta etkisi bulunur. Olumlu hâlde mekân insanlara huzur verirken olumsuzlukta ise kişilerin can sıkıntısının artmasına neden olur.

Şahıs Kadrosu

Kurmaca eserlerde, olayın meydana gelmesinde gerekli rolü üstlenen insan veya insan özelliği kazanmış varlıklar ya da kavramlar şahıs kadrosunu oluştururlar (Aktaş, 2005, s. 133). *Asi’nin Çocukları* adlı eserde olay ve mekânın geniş bir zamana yayılması, şahıs kadrosunun zengin olmasına neden olur.

Başkişi

Başkişi, romanın temel ve en önemli kişisi olup eser onun etrafında şekillenir. Stevick, başkişiyi önemli bir karakter olarak sunar:

En önemli karakterler, başkişiler (protagonists)dir; başkişiler, iç dünyaları ve hayatları en ayrıntılı bir şekilde belirten karakterlerdir. Bunlar daha canlı olmasa da, daha karmaşık bir şekilde, hikâyenin akışı içinde çatışmalar ve değişme süreçleri yaşayan, tepkilerimizi sürekli ve tam olarak

yönlendiren karakterlerdir. Başkışiler, romanda en ilgi çekici soruların ortaya atılmasına hizmet eden araçlardır; bizde inanç, sempati ve ani duygusal değişiklikler yaratır, bütün romanda ifade edilen ahlak felsefesinin somutlaştırılmasına hizmet ederler (Stevick, 2004, s. 179).

Asi'nin Çocukları adlı romanın başkışisi Aybars'tır. Anlatıcı onun fiziki yönünü, "Rüzgâr adlı atının üstündeki uzun boyu ve yapılı bedeniyle Elif'te bir destan kahramanı etkisi yarat(ır). (...) on yedi yaşı(nda) (...) gün karası esmer yüzü" (s. 8-9) şeklinde sunar. Romanın baştan sona ana karakteri olan Aybars, her şeyin etrafında döndüğü merkezî bir role sahiptir. Cesur, yakışıklı, güçlü, zeki, vatansever, güçlük karşısında yılmayan, fedakâr ve yardımsever bir kişidir. Babasını küçük yaşta, annesini ise Fransızların Türk evlerini bombalamaları neticesinde kaybeder. Savaş yıllarında Aybars korkusuz bir yapısı, topluma kol kanat girmesi ve onları teşkilatlandırması yönleriyle eserde gerek fiziki gerekse ruhi olarak kusursuz bir kahraman rolünü üstlenir. Etkileyici ve cesur bir kişiliğe sahip olan Aybars, Osmanlı Devleti'nin I. Cihan Harbi'nden yenilgi ile ayrılması üzerine, Fransızların Hatay'ı işgal etmeleri neticesinde mücadeleye atılır. Onun cesareti ve ülküsü roman boyunca devam eder. O, mücadelesini Fransızlara, Ermenilere ve işbirlikçi yerlilere karşı verir. Uykusuz geçen çete savaşlarının sonunda tam bağımsızlığa olan inancı hiçbir zaman azalmaz. Bu uğurda senelerce dağda, ovada veya zindanda çile çekerek hayatını devam ettirir.

Aybars, vatanın selameti için sevdiğine kavuşmayı sürekli erteler. "Bir gün Aybars, Elif'e olan aşkını da açıkça itiraf edecekti fakat şimdi sırası değildi. Ağzından çıkan sözün yerine getirilmesi er işiydi. Düşman çizmeleri topraklarını kirletirken ne sevda ateşine başını salabilir ne de Elif'in sonu belirsiz hayallere kapılmasına sebep olabilirdi" (s. 70). Onun iki aşkı bulunur: Biri üzerinde yaşadığı ve özgür olması için sürekli çabaladığı vatani, diğeri ise büyük bir aşkla sevdiği ilk göz ağrısı Elif'tir. Elif'in köle tacirleri tarafından evden kaçırılması, onu yerle bir edip psikolojisinin bozulmasına neden olur: "Dünya tepetaklak döndü ve Aybars bir girdabın içinde dönerek yitti. Bundan sonrası yoktu. Yeşil bir çayırılığın etrafı sarılınca gökyüzüne değen çizgisinde boylu boyunca uzanmıştı. Sanki başka bir dünyadaydı" (s. 253). Elif'i bulmak için Halep'e Veli ile beraber giden Aybars, asılsız bir haber neticesinde, Elif'in namusu için kendisini kayalardan aşağıya atarak intihar ettiğini öğrenir. Dünyası başına yıkılan Aybars'ın Elif ile ilgili tüm hayalleri yok olup gider. Özlemle andığı aşkının yerini "Aybars'ın yüreğinde vatanın selamete ulaşmasından başka bir emel kalma(z)" (s. 279). Onun zihninde sadece vatan kalır. Uzun süren mücadeleler ve bu uğurda çekilen meşakkatler neticesinde, Aybars vatanın kurtuluşuna şahit olur. Sevdiği kızın yaşadığını öğrenip ona kavuşur. Yirmi yılın sonunda amaçlarına ulaşır.

Norm Karakterler

Norm karakterler, romanda başkışiden sonra üzerinde en çok durulan, başkışinin eksik yönlerini tamamlayan, genellikle his ve fikir dünyası yönünden başkışiyle paralellik gösteren kişilerdir. Bu karakterler, başkışinin amaca ulaşması için onu motive etme, önünde bulunan engelleri aşma yönünden işlevler üstlenirler (Ulu, 2020, s. 230). Eser norm karakter yönünden zengindir.

Elif

Elif romanda "uzun boyu, geniş omzu, at üzerindeki heybeti, çapraz asılı tüfeği ve başındaki yazma(sıyla)" (s. 362) Aybars'ın aklını başından alır. Korkusuz, bağımsızlık davasına inanan, kendi mutluluğundan önce vatanın selametini düşünen, gerektiğinde dava için gözünü budaktan sakınmayan, yirmi sene sevdiğini bekleyen, mücadelecî ve ideali olan bir Türk kızdır. Anlatıcı, on yedi yaşında olan Elif'i şu şekilde tanıtır:

Dünyadaki tek dayanağı iyice beli bükülmüş, yürümekte hayli zorlanan ninesiydi. Babasını bir cephede, abisini diğesinde bırakan kaderi, anasızlığı o daha bebeyken reva görmüştü genç kıza. Ninesinden başka dert ortağı Hüsne Kadın'dı. Ufaklığından beri komşu olmaktan öte bir ana sevgisiyle kendisini bağrına basan bu kadına tıpkı oğlu Aybars gibi o da "ana" diye seslenirdi (s. 7).

Türk romanlarında aşkın nesnesi olan, devamlı geri planda kalan, silik, edilgen kadın tipi (Ulu, 2015, s. 1592) *Asi'nin Çocukları* adlı eserde dönüşüme uğrar. Özgenç, Elif'i zor durumda olan köylülerin yardımına koşup emniyetlerini sağlayan cesur ve azimli bir Türk kızı olarak sunar:

Köyün ebesi ve akıldanelerinden olan ninesinin yanında edep öğrenmiş, komşusu Hüsne Kadın'ın elinde büyümüş, Müderris Efendi'nin tedrisatından geçmişti. Daha doğrusu çocuk olmadan büyük olmuştu. Son aylardaysa hem ninesinin hem de köyün kadınlarının namus bekleliğini vazife edinmişti. Az konuşur, çok çalışır, iyi silah kullanırdı (s. 9).

Elif, yurt savunmasında çetecilere yardımcı olur. Bir zaman sonra Yenovk'un adamlarınca kaçırılıp köle tacirlerine satılır. Elif, Halep'te değirmenci Manuk Usta'nın yardımıyla özgürlüğüne kavuşur. Müderris Efendi'nin yardımıyla da evine döner. Aybars, sevdiğinin kaçırıldığını öğrenince ardına düşer lakin onu bulamaz. Elif ise Aybars'ın gelmesini 1938 yılına kadar bekler. Antakya'daki bağımsızlık şölenine katılan Elif, kalabalık içinde Aybars'ı uzaktan görür. Yirmi yıllık hasretin ardından kavuşmaları Elbaharın Deresinde gerçekleşir. Kısaca Elif de tıpkı Nene Hatun gibi, Halime onbaşı gibi, Kara Fatma gibi düşmana karşı vatanını savunmada erkeklerden geri durmayan kadınların "arşetipal" yansımaları görülür.

Müderris Efendi

Âlim, kültürlü, feraset sahibi, bağımsızlığa inanan, medrese eğitimi almış, talebe yetiştiren, teşkilatçı ve gerektiğinde eline silah alıp memleketini savunmaya çalışan "bilge Türk tipi(dir)" (Çetin, 2017, s. 293). Müderris Efendi, yazarın düşüncesinde biçimlendirdiği, milletin yüksek değerlerini üzerinde taşıyan ve toplumun benimsediği mükemmel biri yani "yüceltilmiş tip" (Çetin, 2012, s. 149) özelliği barındıran bir "veli tipi(dir)" (Kaplan, 1996, s. 120-131). Zor durumda bulunan insanlara her zaman kapısını açan Müderris Efendi, babasız olan Aybars'a manevi babalık ile hocalık yapıp onu her bakımdan kusursuz biri olarak yetiştirir. Medresede eğitim veren Müderris, memleket düşman tarafından işgal edilince topluma önderlik görevini üstlenir. Birlik ve beraberliği sağlayarak çeteciliği özendirip Kuvva-yı Milliye ile bağlantı kurar. O, çete lideri Kara Hasan Paşa'nın askerlerinin maneviyatlarını yükseltici konuşmalar yapar, Kuvva-yı Milliye toplantısına katılır, köyünü savunur ve kaçırılan Elif'in peşinden Halep'e gider. Bütün bu olumlu vasıflar onu kusursuz bir insan profiline yükseltir. Anlatıcı tarafından olumlu gözle bakılan Müderris Efendi için sık sık "bilge adam" tabiri kullanılır.

Kara Hasan Paşa

Kara Hasan, kardeşinin şehit edilmesinden sonra dağa çıkar. Düşmana verdiği ani baskınlar neticesinde ünü duyulur. Başarılarından dolayı Aksakallı Hoca tarafından Paşa ünvanıyla taltif edilir. Kara Hasan Paşa, kısa sürede olgunlaşıp halkın saygısını kazanır. "Kara Hasan(ın), başıbozuk soygun ve namus konularında çok titiz davran(ması)" (s. 181) onu halkın nazarında apayrı bir yere yükseltir. Gecesini gündüzüne katarak milletin bağımsızlığa kavuşması için çalışan Paşa'nın en yakın adamı Aybars'tır. Aybars, hem verilen emri eksiksiz yerine getirip Paşa'nın güvenini boşa çıkarmaz hem de zor zamanlarda Paşa'ya yol gösterir.

Çolak Mustafa

Çete lideri olup memleketin düşman işgalinden kurtulması için dağları kendisine mesken tutan yiğit bir çetecidir. Ankara Antlaşması'ndan sonra çeteciliği bırakmayarak mücadeleye devam eder: "Kurt Dağı ve Amik Ovası'nın tamamı işgalden kurtuluncaya kadar mücadeleyi bırakmayacağını duyurmuştu" (s. 309). Aybars, Kara Hasan Paşa'nın çetesinden sonra onun çetesine katılarak çete savaşı vermeye devam eder. Düşmana verdirdiği zayıyat onun ününün artmasına neden olur.

Manuk Usta

Ermeni olan Manuk Usta, devletine sadakatle bağlı, Türklerle iyi bağlantıları olan bir değirmencidir. Zakar'ın yanında boş bulunarak Türk komşularıyla birlikte gece kömbe ziyafeti vereceğini belirtir. Söylenenleri duyan Zakar, planlar kurarak toplanılan yeri basıp Türklerin

bazısını öldürür. Değirmenci, kötü biri olmamasına rağmen boş bulunup katliama sebep olduğu için değirmenini yakıp memleketi terk eder. “O uğursuz gecenin hatıralarını yakıp kül etmeye yetebilseydi keşke bu alevler” (s. 146). Halep’te esir ticareti yapılırken Elif’i tacirlerin elinden kurtarıp hürriyetine kavuşturur. Bir zaman sonra onu Müderris Efendi’ye teslim eder. Aradan uzunca bir zaman geçince de memleketine geri dönüp hain olmadığını oradakilere ispat eder.

Doktor Mehmet

Kızılkaya Köyü’nden olan Doktor Mehmet, çete savaşlarında yaralanan Türklerin tedavisinde faydası bulunur. Anlatıcı onun hakkında bilgi verir: “Halep’te bir Ermeni doktorun yanında yetişmiş olan (...) Doktor Mehmet diye anılan bir genç adamı da Kırıkhan’dan çağırıp getirtmiş, birlikte hasta bakıyorlardı. Doktor Mehmet, Artin gibi mektepli değildi ama kırık ve çıkık tedavisinde mahirdi” (s. 49). Daha sonra köyünde ağanın tarlalarına vekillik yapan Doktor, düşmanın köyüne saldırması üzerine Aybars’ın yardımıyla düşman saldırısından kurtulur.

Deli Veli

Kabak kafalı, zayıf, uzun boylu, insanların yardımıyla geçinen, küçük yaşta anne ile babasını kaybeden ve annesini ararken gece korkudan aklını yitiren biridir. Manuk Usta’yı çok seven Veli, ondan güler yüz ve sürekli ikram görür. Manuk Usta’nın bilmeden yaptığı yanlış üzerine ona kızar. Aybars ile birlikte Halep’e kaçırılan Elif’i aramaya gider. Yolculuk süresince başlarından pek çok macera geçer. Elleri boş şekilde çetelerine geri dönerler. Erkek Fatma’da ana sıcaklığını hisseden Veli, onu ana olarak görüp onunla birlikte kötü niyetli bir çeteci tarafından şehit edilir.

Erkek Fatma

Ermeni çetelerinin baskını neticesinde eşi ve oğullarını şehit veren Kara Fatma şu şekilde tasvir edilir:

Zayıf, uzun boylu, esmer bir kadındı. Siyah bir erkek şalvarı giymişti. Üzerindeki siyah gömleğin eteklerini şalvarının içine sokmuş, üstüne koyu gri bir yelek giymiş, belini yöre kuşaklarından biriyle sarıp sağlama almıştı. Ayağında erkek çizmesi, iki omzunda da tüfek vardı. Göğsünü çapraz saran armadaki fişeklerin metal kısmı güneşte parlıyordu (s. 182-183).

Düşmanın kendisine ve ailesine verdiği zararın öcünü almak için Kara Hasan Paşa’nın yanına gelip ona çetesine katılmak istediğini söyler. Paşa’ya kendisini şöyle tanıtır: “Çukurova’nın köylüğündenedim. Bir gece yarısı köyümüzü Ermeni çeteler bastı. Daha ne olduğunu anlamadan kocamı, iki oğlumu öldürdüler. Bana da dünyanın en büyük kötülüğünü ettiler. Namusuma, ırzıma el uzattılar” (s. 185). Paşa, onu çetesine kabul eder. Anlatıcının “yiğit kadın” (s. 191) olarak belirttiği Erkek Fatma, iyi nişancı olduğu için attığını vurur. Deli Veli’ye yakınlık gösterip ona çocuğu gibi ilgi gösterir. Tren baskınında elde ettiği altın kemeri gören kötü niyetli çeteci tarafından bir zaman sonra şehit edilir. Kara Fatma, düşmanın eziyetleri neticesinde psikolojik olarak yıpranır lakin çeteci olarak düşmanına pek çok zayıyat verir. Çetede iken Veli’nin kendisini ana olarak görmesi, kendisinin de kimsesiz çocuğu bağrına basması onun iyi niyetinin bir işaretidir.

Kart Karakterler

Romanda karşıt gücü temsil edip istenmeyen özelliklere sahip olumsuz kişiler kart karakter denir. Millî olmayanlar yani işgalci Fransızlar ve onlarla iş birliği yapan yerli Ermeniler ile kendi menfaatini düşünen Türkler, karşıt gücü temsil eden kişiler olarak eserde yer alırlar.

Yenovk

Ermenilerin ileri gelenlerinden biri olan Yenovk, “kırmızı koca patlıcan burunlu (...) uzun boylu, iri cüsseli” (s. 319) diye nitelenir. Dört Yol’da ikamet eden Yenovk, asırlarca huzur içinde Türklerle birlikte yaşayan Ermenileri, Osmanlı’ya karşı kıskırtır. Türkler üzerine birçok oyun oynar. Türklere o kadar kinlidir ki oğlunun öldürülmesinden bir gün sonra yapılan toplantıya katılır: “Bir insan, oğlunu gömdüğü gün nasıl olur da hâlâ toplantı düşünür” (s. 107). Çete birliklerinin Fransızlar karşısında zafer kazanması Ermenilerde de ürküntü oluşturur. Yenovk’un

kaçarken şişman Yüzbaşı'ya hakaret etmesi üzerine Yüzbaşı, onu zindana attırır. Zindandan bir zaman sonra çıkan Yenovk, Müderris Efendi'nin evini yakarak Elif'i köle ticareti yapanlara satar. O, Harim'de Accube'yi kurtarmaya giden Aybars tarafından öldürülür. Yenovk, asırlarca beraber yaşadıkları Türk komşularına sürekli hainlik düşünen bir azınlık lideri olduğu için olumsuz sunulur. Onun tüm düşüncesi ve yaptıkları Türklere zarar verme üzerinedir.

Zakar

Ermeni jandarması olan Zakar, Türklere büyük bir hınç duyup sivil veya asker ayrımı yapmadan onların ölümü için uğraşan biridir. Manuk Usta'nın ağzından ona çaktırmadan Türklere hakkında bilgi alır. Taş konakta verilen ziyafette bulunanlara pusu kurup Türklere birçok insanı şehit eder. Tam taş konağı yakacağı sırada Aybars tarafından öldürülür. Zakar, Anadolu insanından bilgi almak için önceleri onlara iyi davranır fakat bir zaman sonra niyetinin kötü olduğu anlaşılır.

Bedros

İsyan eden Ermenilerin öncülerinden biri olan Bedros, Sarin'in babasıdır. Elif'in Bedros hakkındaki düşünceleri şöyledir: "Babasının bize yaptıklarını, Fransızlarla işbirliğinde olduğunu, bilmez gibi davranıyorsun? Kanımızı içmek isteyenlerin kızıyla oynaşmaya utanmıyor musun?" (s. 12). Türk düşmanı olan Bedros, hain Ermenileri evinde toplayıp onları teşkilatlandırır. Aybars, bir zaman sonra Türklere zulüm yapanlardan biri olan Bedros'u öldürür.

Garbiz

Yurtdışından Karakese'ye yerleştirilen Ermenilerden biri olan Garbiz, Ermenilerin ileri gelenlerinden Yenovk'un oğludur. Anlatıcı, Garbiz'in fiziksel yönünü "koca burnunu çekip ağzını çilli suratına doğru yayarak" (s. 57) diye verir. Yaptığı taşkınlıklar neticesinde Derviş ve Ökkeş'i hainlikle şehit etmesi, Aybars'ın onun üzerine plan kurmasına neden olur. Sarin, Aybars'ın talebi üzerine sözlüsü Garbiz'den Elbaharın Deresi'ne gelmesini ister. Aybars'ı görünce "O Sarin zillisiyle bana oyun oynadınız değil mi?" (s. 91) diyerek zor duruma düştüğünü anlar. Aybars, ondan mazlumların öcünü alır. Fiziksel olarak çirkin olan Garbiz, karakter yönünden de olumsuz niteliklere sahiptir.

Sarra

Tek düşündüğü para olan Ermeni banker Sarraf, Ermenilerin haksız davalarına para yardımı yaparken kendi malının güvenliğini de düşünür. "Hem canım hem malım tehlikede. Elbette bunun karşılığı olacaktır değil mi? Ben de elimden geleni yapacağım tabii" (s. 115). En sonunda Yenovk, Sarraf'ın tüm parasını gasp eder. Daima kendi menfaatini düşünen Ermeni banker, daha fazla servet sahibi olmak ve bağımsız bir Ermeni devleti görmek onun en büyük amaçlarıdır. Bunun nedenle asırlarca huzur içinde yaşadıkları Türklere zarar vermek için parasını harcamaktan geri durmaz.

Memik

Bir dükkâna, birkaç çuval buğdaya Derviş ile Ökkeş'i Ermenilere sattığı için hain ilan edilen Memik, kısa süre içinde evini ve ailesini yaban ellere taşır. Aybars, Memik'in ihanetini "Bunu hazmedemiyorum. Kendi kanımdan birinin bize ihanetine dayanamıyorum" (s. 94) diyerek onun durumunu özetler. Daha sonra ailesini kaybeden Memik, ekmeğe muhtaç bir şekilde yaşamını sürdürür. Halep'te Aybars ile karşılaşan Memik yaşadıklarını Aybars'a anlatır: "Nasıl oyuna getirildiğini, Halep'e kaçarken oğlunun nasıl hastalanıp öldüğünü, kızının kadın tacirlerinin eline düşüşünü, kendine verilen sözlerin hiçbirinin tutulmayışını, kızını kaçırılınca karısının aklını oynatışını ve kendini Asi Nehri'ne atışını, gözyaşlarıyla anlattı" (s. 252-253). Vatan hainin anlattıkları Aybars'ı önce sinirler, daha sonra ise ona acımasına neden olur.

Fon/Dekoratif Karakterler

Eserde pek çok kişi bulunmasına rağmen bunların ya sadece isimleri geçer ya da haklarında kısaca bilgi verilir: Hain Ermeniler, Başbozuk Çeteciler, Eşkiya, Anuş, Dörtüol Karakol Komutanı, Agop, Akil İskat, Rabatlı Seydi, Emine, köylüler, Hüsne Kadın, Kirkit

Osman, Divlimli Hacı, Aksakallı Koca, Hekim Artin, Yedek Subay Murat, Yüzbaşı Hasan, Emin Accube, Apkar'ın eşi ve kızı, Bahşiyân ailesinin büyük anası, Fransız askeri, Fransız askerleri, Ermeniler, Mina, Firuz Efendi, Ali, Ahmet, Kara Ali, Ökkeş, Derviş, Yusuf Koca, Delialioğlu, Hıdıroğlu, Erzincan Azman Bekir, Hassalı Danaboruk, Döne Gelin, Zeynep, beyaz benizli asker, Fransızlar, Kuzey Afrikalı Müslüman askerler, Velininoğlu Mehmet, Ceritoğlu Süleyman, Körvelininoğlu Mehmet, on iki mücahit, Arif Bey, Gazi Mustafa Kemal Paşa, Tayfur Bey, İhsan Mursalıoğlu, İslam, Müslüman, Kara Ali, Topal İsmail, Hakkı Dedebeoğlu, Hasan, Makbule Hanım, Orgeneral Fevzi Çakmak ve Hasan Rıza Soyak eserde fon karakter olarak yer alırlar.

Dil ve Üslup

Asi'nin Çocukları adlı romanda olayların sunuluş biçimi anlatıcının anlatması veya roman kahramanlarının konuşmaları metoduyla gerçekleşir. Hâkim anlatıcı olayları anlatırken tahkiye etme metodunu ve roman kişilerini konuşturduğunda ise gösterme yani diyalog tekniğini kullanır. Özgenç, metni oluştururken konuşma dilinin imkânlarından yararlanır. Karşılıklı konuşmalara yer vererek aktarımların daha etkili ve gerçekçi olmasına, böylece okuyucunun roman kişilerini aracısız tanımalarına olanak sağlar (Çetin, 2012, s. 258). Diyaloglar genellikle karşılıklı konuşma şeklinde olur. Fransızların saldırısını geri püskürten Karkeselilerin mutlulukları konuşmalarına yansır:

-Peşlerinden gidip gebertelim şunları, diye bağırdı Elif.

-Akıllı olun heyecana kapılmayın. Hata yapmayın. Bekleyin hele. Anlayalım önce. Dur Aybars gitme diye seslendi Müderris Efendi.

-Şaşırdılar Müderris babam. Culluk gibi dağılıyorlar baksanıza diye coştı Aybars.

-Siz burayı babanızın çiftliği mi sandınız ha!' diye keyiflendi Kirkit Osman.

-Oh şimdi soğudu yüreğim. Bir daha da kolayına gelemezsiniz ya! diye haykırdı Hüseyin (s. 161-162).

Kimi zaman iç diyalog tarzı da kullanılır. Yenovk tarafından kaçırılan Elif'in peşinden Halep'e giden Aybars, sıkıntılı döneminde iç diyaloga başvurur:

Aklında hep 'Elif ölse bile böyle bir zillete asla boyun eğmez' kanaati dolaşıyordu. 'Keçim benim! Kimse, onun kaçıp kurtulmasına mani olamaz, o böyle bir duruma düşürülse bile ne eder eder, bulur bir yolunu. Belki de kaçmış, memlekete dönmeye çalışıyordu' diyerek gönlünü teskin ediyordu. Yine de 'Ya bir yerde esirse, bağladılarsa ya da ... Aman Allah'ım. Yok, olmaz öyle şey diyen iç sesiyle baş edemiyordu. Her sabah 'Ey saklıyı bilen Allah'ım, Elif'im buldur bana' duasıyla koyuluyordu yola (s. 248).

Romanda tasvir, tahlil, leitmotif ile montaj tekniğinden yararlanır. Müderris Efendi, manevi kızı Elif'i ararken Manuk Usta'dan kızının kendi evinde güven içinde olduğunu öğrenir. Manuk Usta'nın evi, "Etrafı, iki adam boyu yükseklikte ve üstü dikenli tellerle sarılı surların çevirdiği, içinde çeşitli meyve ağaçlarının bulunduğu geniş bir bahçenin içerisindeki tek katlı evdeydiler. Evin bütün pencereleri örtülü olduğundan..." (s. 296) şeklinde nesnel olarak resmedilir.

Aybars'ın tanıtıldığı kısımda, "Rüzgâr adlı atının üstündeki uzun boyu ve yapılı bedeniyle Elif'te bir destan kahramanı etkisi yarat(ır)" (s. 8-9) diye fiziki durumu verilirken sanatçı yorum yapmaktan geri durmaz.

Romanda özgürlük ile vatan kelimelerinin sık sık yer alması ve Deli Veli'nin sürekli Gara Ana'dan bahsetmesi leitmotife örnek olur. Montaj tekniğine ise günlük, ninni, ayet ve vecize söz konusu edilir. Arkadaşlarının şehit olması üzerine onların kanları Aybars'ı tutar. O, günlerce yatakta uyur. Annesi zor durumda olan oğluna ninni söyler: "Gül dalı yatak ettim, ninni/ Sallar iken sabah ettim, ninni./ Bülbüllere haber ettim, ninni./ Uyu yavrum ninni./ Babası gelir seferden, ninni./ Bal getirmiş Halep'ten, ninni./ Yiğit yaratmış yaratan, ninni./ Uyan oğlum aç gözünü/ Dağlara sür dor'atını. Ninni yavrum, ninni!" (s. 80).

Anlatıcının, Deli Veli'yi yöresel ağızla konuşturması dikkat çeker: "Aybars, merhaba, he

heee! Heeç! Gidiyom işte. Gidiyom ya! Gara Anam bekler beni. Akşam olucu ya. Gara Anam'a gidiyom ben" (s. 23). Veli'nin bu tarzda konuşması hem olaya gerçeklik ve samimiyet katar hem de o yörenin ağzı hakkında bilgi verir.

Anlatıda sözün anlamını ve etkisini artırmak için aynı, benzer veya anlamları birbirine yakın ya da zıt sözcüklerin tekrarlanmasına ikileme denir (Çetin, 2012, s. 260). Çatır çatır, sık sık, kızgın kızgın, göz göze, ağlaya ağlaya, parça pinçik, para mara vb. ikilemelerle anlamın ve sesin kuvveti artırılmaya çalışılır.

Romanın dili genel olarak sade ve anlaşılır olmasına rağmen kimi zaman Hatay yöresine ait sözlerin kullanıldığı görülür: Berdi, edem, Halebi, hış, iç, ıstıfil olmak, kele, taman, tikeç, yağlık vb. kelimeler verilerek kişilerin konuşmalarına gerçeklik, samimiyet kattığı ve yörenin havasının verilmesine katkı sağladığı görülür. Yazar romanın sonunda yerel ağızda olup da eserde kullanılan kelime ve kelime gruplarının anlamlarını verir (s. 375-376).

Kelime, ifade veya cümlelerde var olan kaide ve kurallara aykırı olarak birtakım değişiklikler, bozmalar, türemeler, uydurmalar yaparak dil sapmalarına neden olunur (Çetin, 2012, s. 263). Romanda sarı çıyan, zevzek, aptal, avanak, şaşkın, şapşal, hain, şıfıntı, namussuz, lanet, ahlaksız, hain vb. argolu sözlere rastlanır.

Asi'nin Çocukları adlı romanda deyimlere fazlaca yer veren yazar, Türkçenin zenginliğine vakıf olduğunu gösterir. Deyimleri bolca kullanmak, dili canlı kılıp zenginleştiren yararlı bir uygulamadır (Çetin, 2012, s. 259). İti an çomağı hazırla, iyi adam lafının üstüne gelir, ağzını burnunu kırmak, cirmi kadar yer yakmak, eline kimse su dökmemek, bal gibi bilmek, dudak bükme, boynu bükük, ağzını bıçak açmamak, deveye hendek atlatmak vb. deyimler sanatçının eserlerinde yoğun olarak kullanılır.

Yazar kendine özgü, canlı, sanatlı, yer yer tarihî bilgi veren, ara sıra yöresel söyleyişlerden faydalanan bir üsluba sahiptir.

***Asi'nin Çocukları* Romanında İzlek**

Romanda, Hatay'ın işgal edilmesi üzerine Hatay Türklerinin bağımsızlıklarını kazanmak için verdikleri kahramanlık mücadelesi işlenir. Ayrıca aşk, hasret ve yabancılaşma izlekleri üzerinde de durulur.

Kahramanlık

Hatay Türkleri, her türlü yokluğa rağmen kahramanca mücadele ederek yirmi yılın sonunda bağımsızlıklarına kavuşurlar. Millî duyguya sahip kadını, erkeği, yaşlısı ve genci canlarını hiçe sayarak düşmana karşı dururlar. Pospelov, *Edebiyat Bilimi* adlı eserinin "Kahramanlıkçı Heyecansal Bağlanım" adlı kısmında kahramanlık hususunu şöyle değerlendirir:

Kahramanlıkçı heyecansal bağlanım (heroik patos), bir kişinin veya bir topluluğun gerçekleştirdiği ve bir halk, bir ulus ya da tüm insanlık için büyük önem taşıyan bir eylem yüceliğinin olumlanmasında söz konusudur. Yani, edebiyattaki kahramanlıkçı heyecansal bağlanımın nesnesi, gerçekliğin kendisindeki kahramanlıktır, ulusun ve insanlığın ilerlemesinin çıkarına ilişkin bir görevi yerine getiren aktif bir insan eylemidir. Kahramanlığın içeriği, ulusal tarihin somut koşullarıyla bağıntılıdır. Doğa güçlerine egemen olmak, yabancı saldırganları geri püskürtmek, toplumsal ve siyasal yaşamda veya kültürel alanda bir ilerleme uğruna savaş vermek ya da toplumdaki gerici güçlere karşı mücadele etmek, bütün bunlar, kişilerin kendilerini topluluğun amaç ve çıkarlarına adanmalarını, bunu en önde gelen kendi sorun ve ödevleri olarak benimsemelerini gerektirir. O zaman genel çıkarlar kişinin bir iç gereksinmesi haline gelir, onun istencini ve gücünü harekete geçirir ve onu büyük eylemlere götürür (Pospelov, 2014, s. 135-136).

Romanın başkışisi Aybars, gençliğinin baharında çete savaşlarına katılıp yirmi yıllık süre zarfında büyük kahramanlıklar gösterir:

O zamanlar istediğini yapacak güçte olduğuna inanır, hayatta muradını elinden alacak birinin olabileceğine ihtimal vermezdi. Allah'tan başkasından korkmaz, gözünü budaktan

esirgemezdi. Yirmi yılda neler olup bitmişti, neler. Onurlu bir mücadelenin sonunda memleket toprağı nihayet hak ettiği güzel günlere kavuşmaktaydı ama şahsı için artık günler ‘güzel’ sıfatını kaybetmişti. O sadece memleketine ve insanlarına faydalı olmaktan gayri dava gütmeyecekti (s. 345).

Aybars, köyündeki Türklere zararları dokunan asi Ermenileri çeşitli şekilde temizledikten sonra, Hatay’ın kurtuluşu için çeteci olup pek çok kahramanlık örneği gösterir:

O, dağın ve ovanın her yanındaki baskınlara katılıyor, bazı baskınları bizzat düzenliyordu. Yorulmak bilmeyen bir kartal gibiydi. Nerede bir kumpas varsa Aybars orada düşmanın üzerine karabasan gibi çöküyordu. Bazı geceler iki, üç saatlik uykuyla, bazı geceler uyumadan sabahı ağartıyor ve kahramanlığıyla bütün çeteler arasında adı iftiharla anılıyordu (s. 205).

Yirmi yıl çete savaşında cesurca savaşıp yararlı pek çok iş gören Aybars, iş ödüle gelince kendisini ön plana çıkarmayı doğru bulmaz: “En büyük kahramanlık kibir ve benlik duygusundan uzak, Allah rızası ve vatan için yapılmış kahramanlıktır. Bunun karşılığı da bu dünyada hürriyet, öbür dünyada cennettir.” (s. 353) diyerek emeklerinin karşılığını beklemediğini belirtir.

Düşman, Erkek Fatma’nın ailesini öldürüp namusunu kirletir. Bu sebeple Erkek Fatma düşmandan öcünü almak için çeteci olur. Düşmana karşı kahramanca savaşarak yaşadığı sıkıntıları bir nebze hafifleten kadın, bu çatışmada yalnız değildir:

Mavzeriyle taştan taşa sekip kurşun sıkın Erkek Fatma, nicelerine taş çıkartacak nişancılığıyla attığını vuruyordu. Ona Hassalı bazı kadınlar da katılmıştı. Dörtyol’da ilk direnişe önderlik edip ilk kurşunu sıkın Kara Mehmet Çavuş ve karısı da yılmadan, usanmadan mücadele edenler arasındaydı. Karı koca, Dörtyol’dan göçüp kendi köyüne geleli beri mücadeleden hiç vazgeçmemişlerdi. Gün, ölüm kalıp günüydü ve herkes hürriyet aşkıyla elinden geleni ardına koymuyordu (s. 280).

Aybars ile Erkek Fatma’nın da içinde bulunduğu çete, Adana-İskenderun demiryoluna saldırı düzenler. Saldırıda trenin raydan çıkması üzerine vagondaki Fransız askerleri öldürülür. Bu baskında Erkek Fatma kahramanca çatışır: “Erkek Fatma keskin nişancılığıyla her kurşunda attığını devir(ir)” (s. 190). Böylece çete içinde Erkek Fatma kahramanlığıyla saygın bir yere sahip olur.

Hatay Türkleri, savaşta düşmanlarına insani olarak yaklaşırken, düşman ise aynı tavrı Türklere göstermez. Kara Hasan Paşa, Avrupa’nın kendisini medeni olarak tanımasına kızarak şu cümleyi sarf eder: “Bigünah olan çoluk, çocuk ve kadını uykularında top mermisiyle öldürmek hangi harp ahlakına sığar?” (s. 283). Batı medeniyetine sahip işgalci Fransızların kahramanca savaşmak gibi bir düşünceleri bulunmaz. Dolayısıyla onlar için savaş ahlakından söz etmek imkânsızdır.

Hatay yirmi yıl süren düşman işgali boyunca çok çeşitli zorluklar ve yıldırımlarla karşılaşır. Lakin Türk’ün mayasında bulunan kahramanlık, düşmanı zaman içinde geri çekilmeye zorlar. Çünkü baştan itibaren kahraman Türk milleti bağımsızlığa inanmaktadır. Tarihin her döneminde Türk milleti, vatan toprağını kutsal görüp gerektiğinde onun uğruna canını vermeyi bir vazife olarak sayar.³ “Vatan, uğruna savaşların, yok oluşların göze alındığı bir varlık

³Türk için vatan toprağı kutsaldır; nasıl alındıysa öyle verilir, düşüncesi hâkimdir. Türk tarihi bu konuyla ilgili pek çok olayı içinde barındırır. Bunlardan biri de Türk kağanı Mete Han’ın başından geçer. Büyük Türk başbuğı Mete Han, bir defasında Çinliler karşısında zor duruma düşünce onlardan barış ister. Çinliler barış için kağanın en sevdiği atını isteyince, o hemen atını gönderir. Çin hükümdarı, onun şahsına ait çeşitli şeyler talep eder. O, kendine ait ne varsa hepsini verir. Çinliler sınırdaki küçük, işe yaramaz, kurak ve kumlu bir toprak parçasını isteyince, Mete Han bu duruma öfkeyle ve şiddetle karşılık verir. “Benden ne istediyseniz verdim, çünkü onlar benim malımdı. Ama bu toprak benim değil, milletimindir. O toprağı korumak için savaşır, canımı veririm” diyerek düşmanı yenilgiye uğratar. bk. (Güngör, 2019, s. 9).

mekânıdır” (Ulu, 2020, s. 534). Hatay Türkleri, eserde hamasi duygularla hareket ederek destanlaşan kahramanlık örneği verirler.

Aşk

Asi'nin Çocukları adlı romanda aşk izleği genel olarak Aybars ile Elif arasında görülür. Bağımsızlık mücadelesinden dolayı onların kavuşmaları sürekli gecikir. Romanın en önemli iki kişinin aşkları vatan, bağımsızlık ve özgürlük kavramlarıyla birlikte ele alınır. Aybars bu durumu Murat'a şöyle ifade eder: “Biz on yaşından beri sevdalıyız ama şimdi kalbimizin kavlini söze dökersek ortalığa yayılır. Bir nişan bir düğün yapmak icap eder. Memleket bu hâldeyken nasıl yaparız? Sen biliyorsun olanları. Hele bir selamete çıkalım da o da olur inşallah” (s. 21). Bu konuşma Aybars'ın önceliğinin aşk değil de vatanının özgürlüğü olduğunu gösterir.

Ermeni liderlerinden birinin kızı olan Sarin, Aybars'ı sever. Aybars ise kızı sevmemesine rağmen kızıdan babası hakkında bilgi almak için ona yalandan ilgi gösterir. Sarin'i, Aybars'ın yanında gören Elif, bu durumdan hoşlanmaz ve Aybars'a kızıp ona laf söyler. Gerçeği o zaman açıklayamayan başkışı, aradan zaman geçince gerçek durumu ona anlatır:

-Sen beni ne sanıyorsun Elif? Ben, hakiki güzelliğin gönülde olduğunu bilmeyecek kadar cahil miyim? Ben, seni ben olalı beri candan severim a şaşkın. Sarin'den bazı bilgiler almak için bir iki kere görüştüm, doğru. Tabi sen öbür türlü anladın. Hiç mi tanımadın beni? Bakma öyle masum ve mahcup. Hem itiraf edeyim senin şu mahcup, şu munis hâlimden çok aksi ve keçi hâlini seviyorum' der (s. 165).

Âşıklar, ilk zamanlar kimseye aşklarından bahsetmezler. Bunda Elif'in sert tabiatının payı bulunur. Bir zaman sonra Aybars, Elif'e aşkını itiraf eder; kız da ona karşı boş olmadığını belirtir. Aybars'ın vatan ve hürriyet için durmadan çalışması, Elif'in gözünde onu daha da yüceltir. Elif'in ise erkek gibi eline silah alıp çevresindeki insanları korumaya çalışması, Aybars'ın gözünde onu yükseltir. Aybars, âşık olduğu kıza bir şeyler olacağı korkusunu taşır. Aşkın büyüklüğü bu korkusunun artmasına neden olur. Aybars, köyünü ziyaret için geldiğinde Elif ile birbirlerine aşklarını ikrar ederler:

Delikanlı, elindeki papatya tacını sevdiceğinin başına taktı. “Seninim Elif. Hep öyleydim, öyle kalacağım. İnan bana. Yemin olsun şart olsun. Sen de benim olur musun?”

Önce duyduklarına inanmadı, soran bal rengi gözlere daldı kaldı. Sonra aniden bir yavru ceylan gibi sokuldu sevdiceğinin kucağına ve usulca, sesinin en tatlı ve yumuşak tonuyla fısıldadı. “Ben gözümü açtığım günden beri sana verdim gönlümü a şaşkın” dedi (s. 231).

Elif'in Yenovk tarafından kaçırılıp köle tacirlerine satılması, Aybars'ı derinden yaralar. Aybars, Halep'e onu bulmak için gider; yolda Memik'e rastlar. O, Elif'in namusu ve özgürlüğü için kendisini uçurumdan aşağıya attığını ifade eder. Aybars, duydukları karşısında yıkılmış bir hâlde memleketine geri döner. Elif'e olan aşkı hiçbir zaman azalmaz lakin onu kaybettiğini düşünür: “Elif geleceğe dair bütün hayallerini de alıp götürmüştü. Aybars'ın yüreğinde vatanın selamete ulaşmasından, başka bir emel kalmamıştı” (s. 279). Sevdiğinin öldüğünü düşünen Aybars, vatanın kurtuluşu için canla başla çalışmaya devam eder. Bazen sevdiği aklına geldiği zaman sararıp solar. Daha sonra, “Memleket ne halde, sen neyin derdindesin?” (s. 310) diyerek kendisini paylar.

Hatay'ın kurtuluşundan sonra âşıklar kendi köylerinde kavuşurlar. 1918 yılında başlayan aşk, 1938 yılında Hatay'ın düşman işgalinden kurtulmasıyla olumlu sonuçlanır.

Hasret

Osmanlı Devleti, XX. asırda birçok savaşa katıldığı için pek çok kişi sevdiklerinden ayrılmak zorunda kalır. Böylece sayısız kişi eşinden, annesinden, babasından veya çocuğundan ayrılır. Fırat çoğu zaman çekilmez boyuta ulaşır. Bu zamanlarda cephe gerisinde kalanlar cephede olanlara hasret duyarlar. Şayet cephede olan kişi şehit olmuşsa, ondan kalan herhangi bir eşya onun hasretini bir nebze de olsa yumuşatır:

Koynundan Mahmut'un sararmaya yüz tutmuş son mektubunu çıkararak uzun uzun baktı.

Üzerindeki sarı iri lekeler, yıllardır döktüğü gözyaşının kâğıdın üzerine düşen damlalarıydı. Derin bir nefes alıp mektubu göğsüne bastırırken; “Haksız mıyım Mahmut’um? De hele, hem seni hem doğmamış bebemi aldı felek elimden. Gelin olduğum şu odadan ve odanın her yanına sinmiş hatıralarından başka ne kaldı elimde? Onu da bırakıp gitmeyeceğim. Öleceksem de burada kalacaksam da (s. 195).

Manuk Usta, Zakar’ın ihanetine istemeden ön ayak olduğu için kendisini suçlayarak vatanından Halep’e göç etmek zorunda kalır. Memleketinden ayrı kalmak onda anavatanına karşı derin bir hasretin oluşmasına neden olur:

Manuk Usta mahzun ve elemliydi. Haftalardır can yoldaşlığı yaptığı dostlarından ayrılmak kadar onlarla memleketine dönememek yüreğini mengene gibi sıkıyordu; “Şimdi sizin seyisiniz olarak memleketime dönebilmek için ömrümün geri kalanını seve seve verirdim” derken tutamadığı gözyaşları, bedeninde zor zapt ettiği hıçkırıkları harekete geçirdi. Sarsıla sarsıla ağladı.

“Belki bir gün o da olur. Allah’tan ümit kesilmez” dedi Müderris Efendi, dostça sarılırken.

Benim için o gün yok kardeşim. Kendi elimizle kendimizi gurbete, vatansızlığa mahkûm ettik biz. Vatansız olmanın derin acısını ömrümün sonuna kadar taşımaya hükümlüyüm ben (s. 304).

Elif, Yenovk tarafından kaçırılıp tutsak olarak Halep’e satılır. Böylelikle onda vatana, Aybars’a ve özgürlüğe olan hasret artar. Esir tacirlerinin elinden Manuk Usta sayesinde kurtulan Elif’in her ne kadar Manuk Usta’nın evinde özgür olsa da memleketine olan özlemi çoğalır. Müderris Efendi’nin kendisini bulup Hatay’a götürmesiyle vatan hasreti sona erer. Aybars, çete savaşı verirken sevdiklerinden uzaktır. Bunlar içinde özellikle de Elif’e olan özlemi artar: “Değişmeyen tek şey Elif’e duyduğu hasretti. Onun hayali gözlerinden hiç gitmiyordu” (s. 333). Elif’in önce kaçırıldığını, daha sonra ise namusu için kendini uçurumdan aşağıya attığını duyan Aybars’ın acısı ve hasreti dayanılmaz seviyeye ulaşır. Hatay’ın kurtuluş etkinliğinde Elif’i gören Aybars’ın hasreti sona erer.

Yabancılaşma

Kişi kavuşacağı menfaatlere doğru giderken yaptığı yanlışları fark etmekte güçlük yaşar (Kanter, 2019, s. 87). Memik, bir dükkân ve biraz zahire için Ökkeş ile Derviş’in yerini söyleyerek arkadaşlarının şehit olmasına neden olur. Böylece ötekileşerek kendisini milletinin emelleriyle konumlandırmadığı için yabancılaşır. Memik, ihbar ettiği iki Türk çeteci şehit olunca başına bir şey gelmemesi için memleketi terk eder. Memik’in ihaneti Aybars’ı derinden etkiler: “Bunu hazmedemiyorum. Kendi kanımdan birinin bize ihanetine dayanamıyorum. Yahu bu Memik, Derviş ile Ökkeş edemin en samimi arkadaşıydı” (s. 94). Aybars, onu bulup ihanetinin hesabını soracağı sözünü kendisine verir. Aybars ve Veli kaçırılan Elif’i ararken Halep’te Memik ile karşılaşılır. Memik, Aybars’a, “Yemin ederim ki kandırdılar beni. Derviş’in yerini söylersem onlara zarar gelemeyeceğini, sadece çeteleri dağlardan süreceklerini vadettiler. Ben nereden bileydim zavallıların başını keseceklerini? (s. 250) der. Aybars, Memik’in sözlerine inanmaz. Dayak yiyen Memik, daha sonra yaşadığı yalnızlığı ve yıkıntıyı anlatarak yaptığı işten pişman olduğunu vurgular: “Ben ölümü çoktan hak ettim ama ecel bir türlü almadı kahrolasınca canımı” (s. 252). Memik’in ihaneti ve sonucunda başına gelen musibetler, yabancı ellerde önce ötekileşmesine daha sonra ise yabancılaşmasına neden olur.

Millî Mücadele’de olduğu gibi Hatay’ın kurtuluş mücadelesinde de kendi benliğini unutup düşmanla iş tutan çeteciler bulunur. Romanda bahsedilen bu tarz kişilerden biri Casim’dir. O, memleketinin bağımsızlığını savunmak yerine, düşman tarafından satın alınarak şahsi emellerini gerçekleştirme yoluna girer. “Casim, Fransızlar tarafından satın alınarak çete reisi yapılmış bir Türk’tü” (s. 258). Türk olmasına rağmen içinde vatan sevgisi bulunmayan Casim vatandaşa karşı acımasızdır: “Karşısına çıkan köylünün ümüğünü sıkıp para alıyor, para vermeyenleri de dağa kaçırıp soyup soğana çevirdikten sonra öldürüyor. Düşmandan her türlü desteği alıyor bunlar” (s. 259). Casim’in çetesi, köyün ağası olan bir adamı para için esir ettiği

esnada, Aybars onu işbirlikçi çetenin elinden kurtarır. Ağa, kendisini kurtaran gence minnet duygusu gösterir. Ağa'nın bu duruma düşmesine neden olan kişi kendi milletine yabancılaşan Casim'dir.

Memik ve Casim'in yabancılaşması ferdi iken, yerli Ermenilerin asırlarca bir arada yaşayıp iyi ilişkiler içinde buldukları Türklere karşı Fransızlarla birlik olup onları arkadan vurmaları toplumsal yabancılaşmaya örnek olur. "Millet-i sadıka" diye adlanan Ermenilerin bir kısmı hariç çoğunluğu, yeni imkânlarla sahip olmak ve Hatay'ın da içinde bulunduğu Çukurova'da bir Ermeni devleti kurmak için Devlet-i Aliye'ye isyan ederler. Roman boyunca özellikle de savunmasız Türklere zarar vererek birlikte yaşadıkları Türklere yabancılaşırlar. Manuk Usta ve Kirkit Osman'ın yarışması sonucunda ziyafet çekileceği sözünü işiten Zakar, ziyafette Türklere pusu kurmayı tasarlar. Manuk, eski güzel günleri anmak isterken, Zakar ise Türklerin kanını dökmenin planlarını yapar. Ziyafet gecesi eğlenceye gelenlere kötü yüzünü gösteren Zakar, "Al sana sulh, al sana sulh!" (s. 126) diyerek süngüsüyle Türk çocuğunu şehit edip can pazarının yaşanmasına sebep olur. Manuk Usta istemeden bir yanlışa ortak olur. Zakar, ihanet içinde bulunarak özelde kendisinin genelde kötü niyetli asi Ermenilerin Türk milletine yabancılaştığını gösterir.

Ermeni azınlık içinde ihanet içinde olan Ermenileri uyarılar çıksa da pek çok Ermeni daha önceleri barış içinde yaşadıkları Türk komşularına zarar vermektен geri durmazlar. Bedros ve Yenovk'un liderliğinde Ermeniler, Dörtüol Mahkeme Dairesini tahrip edip içindeki evrakları yok ederler. Şehrin arazi ve evlerinin tapularını Türklerden alıp Ermenilere verme teşebbüsüne karşı çıkan Ermeni Firuz'a, Bedros; "Sen ne karışıyorsun bunak herif. Sana mı düştü doğruyu eğriyi bulmak?" (s. 61) diyerek haksız yere Türklerin mallarına çökerek daha önce bir arada yaşadıkları insanlara yabancılaşmış olduğunu gösterir.

Sonuç

Hatay'ın yirmi yıllık zaman dilimi içinde, düşman işgalinden kurtulma süreci zorlu bir şekilde yaşanır. Yaşananları genç nesillere aktarma işini üzerine alan yazar, bunu tarihî gerçekliğe sadık kalarak yapar. Gazi Paşa'nın ifade ettiği "Kırk asırlık Türk yurdu düşman elinde esir kalmaz" anlayışıyla, Hatay Türkleri kutsal vatan toprağını canlarını dişlerine takarak savunurlar. Hatay'ın Fransız ve Ermenilere karşı vermiş olduğu mücadeleyi sanatçı, romanın kurgusal imkânlarından faydalanarak verir. Türkler müstemleke milletlerden farklı olarak her türlü imkânsızlığa rağmen tarihin akışını değiştirmek için hâkim düşmana karşı durarak onların gözünde asileşirler. Silah, giyecek, yiyecek, para, azınlıklar gibi pek çok olumsuzluk ile yokluk içinde bulunan Hatay Türkleri, yirmi yıllık bir mücadelenin sonunda bağımsızlıklarına kavuşurlar. Yazar, 1918-1938 yılları arasında Hatay'da yaşananları ifade ederken çekilen sıkıntıları ve düşmanın uyguladığı vahşeti göz önüne sermeye çalışır.

Hâkim bakış açısıyla kaleme alınan eserde nesnel zaman 1918-1938 yılları arasını kapsar. Romanın içeriğinden dolayı daha çok açık mekânlar bulunur. Bağımsızlık mücadelesi verildiği için silahlı çatışmaların gerçekleşme alanı sürekli değişir. Karakese Köyü en fazla ele alınan açık mekân olarak yer alır. Kapalı mekân olarak da Müderris Efendi'nin evi ön planda bulunur. Romanın entrik kurgusunu millî bilince sahip Türkler ile Hatay'ı müstemleke ülkesi yapmaya çalışan Fransızlar, onlara yardımcı olan yerli Ermeniler ve kendi menfaatini düşünen içerdeki işbirlikçiler oluşturur. Aybars, romanın başkişisidir ve olayların merkezinde bulunur. Elif, Müderris Efendi ile Kara Hasan Paşa başkişinin yanında onun destekçileri olarak yer alırlar. Romanda Yenovk, Zakar, Bedros ve Garbiz karşıt gücü temsil edip istenmeyen özelliklere sahip kart karakterlerdir. Eserde tasvir, tahlil, leitmotif ve montaj tekniklerinden yararlanılır. Yazar, günümüz Türkçesini başarı ile ele alırken buna ek olarak Hatay Türklerinin kullandığı yöresel kelimeleri de romanın içerisine serpiştirir. Anlatıda izlek olarak kahramanlık, aşk, hasret ve yabancılaşma temaları ön plana çıkar. Romanda özgürlük ve bağımsızlık kazanılmadan hiçbir şeyin tam olmayacağı yoğun olarak hissettirilir. Eserde Türk milletinin düşmana karşı vermiş

olduğu bağımsızlık mücadelesinde kahramanca mücadele etmesi pek çok örnekle gösterilir. Romanda önce vatanın özgürlüğünün daha sonra da kişinin mutluluğunun geldiği tezi savunulur.

Kaynakça

- Antakyalıoğlu, Z. (2013). *Roman kuramına giriş*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Assmann, J. (2015). *Kültürel bellek*, Ayşe Tekin (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Aktaş, Ş. (2005). *Roman sanatı ve roman incelemesine giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Çetin, N. (2012). *Roman çözümleme yöntemi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Çetin, N. (2017). *Türk romanı tahlilleri 1*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Dağıstan, A.-Sofuoğlu A. (2008). *İşgalden katılıma Hatay*. Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Lefebvre, H. (2014). *Mekânın üretimi*, Işık Ergüden (Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Güngör, E. (2019) *Tarihte Türkler*. İstanbul: Yer-Su Yayıncılık.
- Kanter, F. (2019). *Bir kültür romancısı Reşat Nuri Güntekin*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Kaplan, M. (1996). *Türk edebiyatı üzerinde araştırmalar 3 tip tahlilleri*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Korkmaz, R. (2017). *Romanda mekân*, Ramazan Korkmaz-Veysel Şahin (Ed.). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Melek, A. (1999). *Hatay nasıl kurtuldu*. Yeni Gün Haber Ajansı.
- Nemutlu, Ö. (2019). Yalnız Efe ilklerin romanı: ilk ‘Kadın Efe’, ilk ‘Anadolu Romanı. *Milli edebiyat dönemi roman okumaları*. Ülkü Eliuz vd. (Ed.). İstanbul: Kesit Yayınları.
- Özgenç, E. (2021). *Asi'nin çocukları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Pospelov, G. (2014). *Edebiyat bilimi*, Yılmaz Onay (Çev.). İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
- Sökmen, T. (1992). *Hatay'ın kurtuluşu için harcanan çabalar*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Stevick, P. (2017). *Roman teorisi*. Sevim Kantarcıoğlu (Çev.). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tekin, M. (2001). *Roman sanatı I*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Tekin, M. (2015). *Hatay'ın işgal yılları ve bağımsız Hatay devleti kronolojisi (1918-1939)*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- Ulu, Y. S. (2015). Turfanda mı Yoksa Turfa mı ve Yeni Turan romanları örneğinde Tanzimat ve Meşrutiyet aydını. *TEKE* 4 (4), 1581-1606.
- Ulu, Y. S. (2020). Millî mücadele yıllarında Kahramanmaraş'ı anlatan bir roman: *Madalyasız*. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (17), 219-236.